

Komlichenko O. O.

Rotan N. V.

Odessa National Polytechnic University

FORMATION AND EVALUATION OF THE ECONOMIC POTENTIAL OF THE TOURISM INDUSTRY REGION

Summary

The theoretical questions of the economic potential forming of the tourism branch in the region are investigated. Indicators system of the economic potential was defined. Evaluation of the economic potential was done also. Using SWOT – analysis identified strengths and weaknesses, opportunities and threats of the economic potential of the tourism branch in the region.

Key words: economic potential, the tourism branch, the region.

УДК 330.35.01

Король В. С.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В СВІТАІ ТЕОРІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

В роботі досліджено різні підходи до формування стратегій розвитку регіону в контексті економічних теорій зростання. Нова роль регіону виявляється в тому, що він стає суб'єктом стратегічного управління та стратегічних цілей розвитку. Розглянуто підходи до визначення понять «регіон» та «регіональний розвиток».

У статті розглядаються сучасні теорії регіонального економічного зростання. Виділяються чотири основних напрямки досліджень: сучасні класичні теорії, теорії кумулятивного зростання, нові теорії регіонального зростання і нові форми територіальної організації виробництва.

Ключові слова: регіон, стратегії, економічний розвиток, економічне зростання, теорії зростання, моделі економічного зростання.

Постановка проблеми. Розвиток соціально економічної системи має розглядатися з відтворювальної точки зору. Тому закономірності суспільного розвитку повинні досліджуватися за допомогою теорій економічного зростання та прикладів застосування її основних положень у практиці управління відтворювальними процесами. Сучасні економічні процеси, які відбуваються, визначають неможливість стихійного розвитку і, тим більше, саморозвитку території (регіону) внаслідок наявності багатьох конфліктних інтересів. Відображення цих інтересів в стратегічних цілях регіонального розвитку може слугувати основою стійкого, збалансованого, соціально-спрямованого розвитку регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми теорії економічного зростання присвячені праці таких відомих вчених, як С. Кузнець, Р. Солоу, К. Арроу, Р. Лукас, Ф. Перру, Р. Барро, А. Льюїс, Д. Медоуз, Р. Харрод, Е. Домар, А. Пороховський, Г. Клейнер, Ю. Шараєв, В. Калужний. Окремі аспекти формування стратегії на регіональному рівні розглядалися в роботах В. Безуглого, В. Дармограя, С. Козинця, У. Айзарда, Р. Акоффа і Ф. Емері, А.Г. Гранберга, Г.В. Гутмана, А.А. Міроєдова, С.В. Федіна, В.Г. Ігнатова і В.І. Бутова, В.В. Івченко, Е.Е. Кібалова і А.А. Кіпа, Т. Качали, В.Н. Лексіна і А.Н. Швецова, П.А. Мінакіра, О. Черевка, О. Пчелінцева, В. Куценко та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не дивлячись на велику кількість публікацій з регіональної економіки, лише в деяких з них розглядаються теоретичні основи зростання і розвитку регіону, окремі аспекти формування стратегій. Це пояснюється тим, що саме територіальний розвиток, що пов'язаний з проблемами інфраструктури, зайнятості, екології та

іншими, завжди був класичною областю ринкового механізму, що відштовхувало від їх дослідження прибічників неокласичної теорії. Тому дослідження даного питання є дуже вчасним в даний проміжок часу.

Мета статті. Визначити основні імперативи формування стратегії економічного зростання регіону. Дослідити особливості теоретичних положень різних економічних шкіл стосовно моделей економічного зростання, узагальнити основні напрями сучасних теорій розвитку, визначити можливість застосування стратегії розвитку і моделі економічного зростання в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах актуалізується проблема формування стратегічних напрямів економічного розвитку регіонів. Спричинене це тим, що виникає необхідність у виборі цільових орієнтирів середньо- і довгострокового економічного й соціального розвитку, підкріплених чіткими уявленнями про відповідну методологію (принципи, пріоритети, джерела й механізми реалізації). Крім того, посилюється значущість визначеності, передбаченості і прозорості державної регіональної політики, що виключає двозначність й іносказання як у пропагандистських гаслах, так і в практичних кроках, використовуваних у взаєминах центру з окремими регіонами [1, с. 559]. Особливого значення набуває врахування рівня спеціалізації економіки окремого регіону, що забезпечує як ефективне функціонування, так і можливий його розвиток. Усе це має забезпечувати сприятливі умови для життєдіяльності населення на території конкретного регіону. Знання перспектив можливого розвитку регіонів стає вирішальним під час формування або державної регіональної політики, або суто регіональної політики. Без формування відповідної стратегії економічного розвитку регі-

ону неможливо побачити й усвідомити найбільш важливі інтереси бізнесу та населення, що визначають кон'юнктуру як внутрішнього ринку чинників виробництва, так і зовнішнього ринку капіталів і робочої сили. Необхідність розробки стратегії спричиняється тією обставиною, що стабільність і передбаченість віддаленого майбутнього стає однією з визначальних умов можливого розвитку регіону. У даному контексті під стратегією розвитку регіону можна розуміти деякий вибір основних напрямів сутнісних змін у структурі продуктивних сил і техніко-економічних відносин, які складають основу територіально-економічної системи, спрямованих на надання такого стану цій системі, при якому досягаються заздалегідь визначувані параметри в просторовому й тимчасовому вимірюванні. При цьому головною функцією такої стратегії стає забезпечення доступними методами і способами бажаного стану бізнесу й населення за допомогою заздалегідь визначених дій.

Еволюція розуміння економічного розвитку в теорії відбувалася в двох основних аспектах, пов'язаних, по-перше, з появою нових рис та якостей економічного зростання, по-друге, з посиленням значущості і нової ролі регіону усередині держави унаслідок виконання ним соціально-економічної функції, а також в глобальній економіці як місця базування транснаціональних компаній (ТНК) або їх бізнес-одиниць. Нова роль регіону виявляється в тому, що він стає суб'єктом стратегічного розвитку. Дослідження регіонального аспекту економічного розвитку слід почати з визначення загальних понять «регіону» і «економічного росту» в контексті розгляду об'єкту, а потім і предмету дослідження – процесу формування стратегій регіонального розвитку.

Знання динамічних теорій економічного зростання, теорій регіонального економічного зростання є необхідною умовою підвищення ефективності стратегії регіонального розвитку.

Динамічні теорії економічного зростання представлені неокейнсіанським і неокласичним напрямками. Неокейнсіанський напрям базується на ідеях Дж. М. Кейнса про нестабільність, нестійкість капіталістичної економіки і макроекономічної рівноваги. Вирішальною умовою збалансованого зростання економіки є збільшення сукупного попиту, накопичення капіталу (зростання інвестицій). На думку кейнсіанців, темпи приросту національного доходу залежать від норми накопичення та ефективності інвестицій.

Найбільш відомими неокейнсіанських моделей є моделі Р. Харрода і Є. Домара.

Теоретики неокласичної школи, на відміну від кейнсіанців, брали наступні умови, здатні забезпечити зростання економіки: створення нових робочих місць за рахунок завантаження невикористовуваних виробничих потужностей, комбінування наявних ресурсів при одній і тій же технологічній оснащеності, наявність конкурентної ринкової системи. Неокласичний напрямок теорії економічного зростання представлено моделями Р. Солоу, Дж. Міда і А. Льюїса. Моделі почали з'являтися на рубежі 50-х і 60-х рр. ХХ сторіччя, коли на перший план висувалася проблема нарощування темпів зростання не тільки за рахунок введення раніше невикористаних виробничих потужностей, скільки за рахунок впровадження нової техніки, підвищення продуктивності праці, вдосконалення організації виробництва.

Регіональні дослідження, на нашу думку, можна умовно розділити на три великі групи: теорії

регіональної економіки в закордонній науці в ХІХ – першій половині ХХ століть, вітчизняні регіональні дослідження до початку проведення економічних реформ в країні, сучасні зарубіжні та українські дослідження. Враховуючи обмеженість обсягу статті, нами буде розкрито основний зміст тільки сучасних теорій економічного зростання регіональної економіки. Класифікація сучасних напрямків зарубіжних і українських теорій регіонального економічного зростання відрізняється великою різноманітністю.

На нашу думку, слід виділити роботи російських колег Ю.А. Гаджієва, А.Г. Гранберга, В.І.Клісторіна, Е.А. Коломак, Л.В. Мельникової, І.В. Пилипенко, В.Є. Селіверстова, А. Суспіцин, співробітників Інституту економіки перехідного періоду.

За результатами досліджень нами виділяються чотири основних напрямки сучасних зарубіжних досліджень: неокласичні теорії, теорії кумулятивного зростання, нові теорії регіонального росту, нові форми територіальної організації виробництва.

1. Неокласичні теорії. Регіони розглядаються як одиниці виробництва, між якими допомогою ринків факторів може встановитися взаємозв'язок і рівновага. Нерівномірний розвиток регіонів в моделях пояснюється тимчасовими відхиленнями від рівноваги або слідством неадекватної відповіді коректування на зовнішні події. На думку дослідників, в довгостроковій перспективі диференціація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку повинна скорочуватися і буде відбуватися згладжування, зближення (конвергенція) регіональних рівнів економічного розвитку.

В основу теорій покладені принципи виробничої функції постійною віддачею масштабу, збіжності або конвергенції регіонів, міжрегіональної торгівлі та міжрегіональної мобільності факторів виробництва, збалансованого або рівноважного росту й умови вільної конкуренції. До складу факторів регіонального розвитку включені традиційні виробничі і транспортні витрати, соціальні, політичні та географічні фактори.

Дж. Бортсом [2] приділялася особлива увага таким факторам росту регіональної економіки, як кількість і якість природних ресурсів, чисельність і кваліфікація трудових ресурсів, запаси капіталу і технологічний рівень. На думку Дж. Бортса, мобільність факторів з часом призводить до зближення рівнів розвитку регіонів. Інструментом розподілу факторів виробництва приймався ринковий механізм. Згідно моделям Менк'ю-Ромера-Уейла [3, с. 407], Барро, Сала-Мартіна [4, с. 272]. Недостатність фізичного капіталу може бути компенсована людським капіталом і навпаки. Застосування моделей дозволяє визначити час, відділяє економіку регіону від її стійкого стану. Ця обставина надає можливість органам державної влади приймати рішення з метою забезпечення сталого зростання економіки регіону.

Однак в моделях неокласичних теорій практично не враховувалися просторові чинники розвитку. На це звертали увагу У. Айзард, П. Кругман, М. Портер. Роль просторових чинників як джерел зростання виробництва детально розглядалася і вивчалася ще А. Смітом і Д. Рікардо (теорії абсолютних і порівняльних переваг). А. Маршалл виділяв такий фактор виробництва як типи підприємств та їх територіальне розташування.

Більш досконалу модель теорії регіонального росту серед представників неокласичної школи

розробили Р. Холл та Ч. Джонс. В своїй моделі, поряд з традиційними факторами економічного зростання – фізичним і людським капіталом, працею, землею, природними ресурсами, вони вивчали ще й вплив соціальних, інституціональних, політичних факторів, а також географічне положення країни. На їх думку, соціальна інфраструктура країни (державна та інституційна політика) справляє значний вплив на економічний розвиток.

Зростання виробництва, виробнича активність і накопичення капіталу стимулюються інфраструктурою, що спонукає до навчання і впровадження нових технологій, підвищення якості. Але соціально-економічне середовище може і гальмувати економічний розвиток, створювати умови для корупції (грабежу, розкрадань, хабарництва).

2. Теорії кумулятивного зростання. Теорії даного напрямку є синтезом неокейнсіанських, інституціональних і економіко-географічних моделей. Вони базуються на концепції «взаємної та кумулятивної обумовленості». Розвиток відбувається в тому чи іншому напрямку процесів, які весь час піддаються впливу імпульсів, що виникають то в одному, то в іншому місці. Однак при цьому вирівнювання регіонів за рівнем економічного розвитку не відбувається, а має місце лише деяке зближення.

Базовою серед моделей теорії кумулятивного зростання є модель Г. Мюрдала. Згідно моделі спеціалізація та ефект масштабу виробництва з часом можуть збільшити початкові незначні переваги тієї чи іншої території. В результаті переваги певних місцевостей приводять до прискорення їх розвитку та зростанням відставання відсталіх регіонів. Г. Мюрдаль зробив висновок про те, що зростання економіки відбувається нерівномірно, а рівні економічного розвитку територій не зближуються. Можливо, лише деяке вирівнювання рівнів їх розвитку.

Серед теорій кумулятивного зростання особливе місце займають концепції «Полюсів зростання» Ф. Перроу, Ж.-Р. Будвіля, П. Потье, Х.Р. Ласуена, теоріяміської агломерації Х. Річардсона, теорія «центр-периферія» Дж. Фрідмана, модель «дифузія нововведення» Т. Хегерстранда.

Згідно концепції «полюсів зростання» Ф. Перроу зростання економіки з'являється в деяких пунктах, або полюсах зростання, а потім поширюється по різних каналах і з певним змінним ефектом на всю економіку регіону. «Полюс зростання» (генератор нововведень) Ф. Перроу включає три основних компоненти: провідну галузь (галузь-мотор), групу галузей місцевого значення, пов'язану з провідною галуззю, просторову агломерацію виробництва.

Ж.-Р. Будвіль конкретизував ідеї Ф. Перроу про «полюси зростання». Згідно концепції зростання виробництва в галузях економіки відбувається нерівномірно. Виділяються динамічні, так звані пропульсивні галузі, які є генераторами розвитку всієї економіки.

П. Потье продовжив розвиток теорії «полюсів зростання». Основна його думка полягає в тому, що території, розташовані між полюсами зростання і забезпечують транспортний зв'язок, отримують додаткові імпульси росту завдяки збільшенню вантажопотоків, поширенню інновації, розвитку інфраструктури. Тому вони перетворюються в осі (коридори) розвитку, визначають разом з «полюсами зростання» просторовий каркас економічного зростання великого регіону чи країни.

На думку Х.Р. Ласуена, полюсом росту може бути регіональний комплекс підприємств,

пов'язаний з експортом регіону (а не просто з провідною галуззю). Система полюсів і кожен з них окремо зростають за рахунок імпульсів, породжених загальнонаціональним попитом, що передається через експортний сектор регіону.

Теоретичні положення про полюсах розвитку використовуються в багатьох країнах при розробці стратегій просторового економічного розвитку. В сучасній практиці ідеї полюсів зростання реалізуються у створенні вільних економічних зон, технополісів, технопарків.

Згідно теорії міської агломерації Х. Річардсона основним фактором зростання є концентрація виробничої діяльності в містах, які є великими промисловими центрами. На його думку, регіональна агломераційна економіка відіграє ключову роль, стимулюючи технічний прогрес і зростання продуктивності праці, надаючи сильний вплив на процеси розміщення підприємств.

В теорії Дж. Фрідмана «центр-периферія» прийнято, що економічний зростання концентрується винятково в містах. Їм виділяються чотири стадії формування центрів (ядер) зростання в країні: 1) наявність великого числа локальних ядер, мало впливають на навколишні їх території; 2) поява одного найбільш потужного ядра, що формує полюс росту, що впливає на обширну периферію; 3) розвиток ще декількох ядер, що приводить до утворення поліцентричної структури полюсів зростання; 4) злиття ядер в урбаністичну поліаріальну структуру з потужною периферією.

Т. Хегерстрандом була розроблена теорія дифузії інновацій (основний праця «Дифузія інновацій як просторовий процес» був виданий в 1953 р.). Одна генерація (покоління) інновацій має чотири стадії: виникнення, дифузія, накопичення і насичення. Дифузія (поширення, розсіювання) по території різних інновацій (нових видів продукції, технологій, організаційного досвіду), на думку Т. Хегерстранда, може бути трьох типів: дифузія розширення (інновація рівномірно поширюється по всьому напрямкам від точки виникнення); дифузія переміщення (поширення в певному напрямку); змішана дифузія.

3. Нові теорії регіонального росту. Нова теорія визнавала чільну роль людського капіталу, особливо знань працівників, як ендогенного фактора росту економіки в умовах недосконалої конкуренції. Відповідно до теорії «потенціалу ринку» Дж. Харріса підприємці будуть прагнути розміщувати своє виробництво в місцевостях з хорошим доступом до ринку.

У моделі «базового мультиплікатора» регіонального доходу А. Пред досліджував динаміку виробництва. Він вважав, що обсяг експортної бази і частка доходу, що витрачається всередині регіону, повинні бути зростаючими функціями розмірів регіональної економіки.

М. Фуджіта і П. Кругман створили модель «модернізації» традиційної теорії розміщення виробництва. По суті, дана модель являє собою модифікацію оригінальної моделі фон І. Тюнена. При цьому в ній передбачається, що вся праця мобільна, в результаті чого розташування аграрного виробництва виявляється ендогенним, поряд з промисловістю. З одного боку, промислове виробництво концентрується в місті під впливом двонаправлених зв'язків, викликаних самої концентрацією, з іншого, – Концентрація економічної активності в місті створює сплеск в тій точці кривої функції потенціалу ринку, де визначається місце розташування промислового виробництва.

Економіка розглядається в складі кількох промислових галузей, які відрізняються за рівнем транспортних витрат і ефектам масштабу. На думку авторів моделі, така економіка спонтанно породжує систему центральних місць.

У відповідності з теорією П. Кругмана і П. Ромера основним фактором економічного зростання є скучення виробничої діяльності в певних регіонах. Ця концентрація дає вигоду підприємствам завдяки збільшенню свого розміру або за рахунок позитивних екстерналій, що виникають внаслідок присутності на ринку інших фірм. Початковий нерівномірний розподіл виробництва при переході до рівноваги веде до утворення агломерацій. Виникнення агломерацій автори приписують випадковому фактору або пов'язують з поняттям зростаючої віддачі від масштабу.

4. Нові форми територіальної організації виробництва.

В умовах глобалізації економіки, міжнародної інтернаціоналізації економічних зв'язків, посилення конкуренції різними дослідниками було звернуто увагу на теорію нових форм просторової організації виробництва. Формування кластерів, ланцюжків доданої вартості, економіка навчання, впровадження інновацій в даний час розглядаються в Як основних форм, механізмів підвищення конкурентоспроможності, прискорення економічного розвитку країн і регіонів. Всі теорії нових форм територіальної організації виробництва по географічній ознаці поділяються на три наукові школи: американську, британську та скандинавську.

На основі аналізу регіональних теорій зростання можна зробити наступні висновки: цілісна регіональна теорія економічного зростання відсутня; параметри регіонального зростання визначаються кількістю і якістю природних ресурсів, чисельністю

і кваліфікацією людських ресурсів, запасами (приростом) капіталу, рівнем технології, швидкістю поширення інновацій, транспортними витратами, внутрішніми і зовнішніми детермінантами; конкуренція регіонів визначається обмеженістю економічних ресурсів; нарощування переваги можливе за допомогою спеціалізації регіону і ефекту масштабу; обмежена мобільність чинників виробництва і агломераційний ефект не дозволяють забезпечити вирівнювання рівнів економічного розвитку регіонів; економічне зростання концентрується в певних точках території, полюсах зростання, якими виступають міста; розвиток виробництва відбувається нерівномірно, виділяються динамічніші галузі, які є полюсами розвитку економіки регіону; відмічені особливості обумовлюють необхідність нової комплексної економічної політики, а, отже, і формування стратегії розвитку регіону.

Висновки та пропозиції. Таким чином, дослідження еволюції економічної теорії і сучасних концепцій економічного розвитку, а також практики показує, що регіон стає не лише суб'єктом цілепокладання, але і суб'єктом економічного розвитку. Тому, з точки зору методології, вивчати регіон лише як суб'єкт цілепокладання необхідно, але недостатньо. Доповнення теоретичного аналізу регіональних цілей системно-діалектичним аналізом регіону як суб'єкта розвитку і процесу формування стратегічних цілей дозволяє системно використовувати цільовий підхід до вивчення регіону («зверху вниз») і суб'єктно-функціональний підхід (від ціленосіїв «знизу вгору»).

Регіон необхідно досліджувати як суб'єкт економічного розвитку в цільовому і функціональному аспектах за наступними основними напрямками: як державно-територіальне утворення, як систему, як організацію, як суб'єкт стратегічного управління.

Список літератури:

1. Всемирная история экономической мысли в 6-ти томах. Т. 5. Теоретические и практические концепции развития стран Запада (послевоенный период). – М. : Экономика, 1994. – 559 с.
2. Borts G.H., Stein J.I. Economic Growth in a Free Market. – New York, London, 1964.
3. Mankiw G., Romer D., Weil D. A Contribution to the Empirics of Economic Growth // Quarterly Journal of Economics. – May 1992. – Vol. 107. – P. 407–438.
4. Barro R., Sala-i-Martin X. Economic growth and convergence across the United States / NBER Working paper. – 1990. – № 3419. 272.
5. Левитана Р.Ф. История экономических учений : полный курс в кратком изложении / Р.Ф. Левитана. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 224 с.
6. Щепак В.В. Особливості соціально-економічної системи регіону / В.В. Щепак // Економіка Криму. – 2010. – № 2(31). – С. 36–41.
7. Нобелевские лауреаты XX века. Экономика: энциклопедический словарь. – М. : РОССПЭН, 2001. – 956 с.

Король В. С.

Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника

ФОРМИРОВАНИЕ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНА В СВЕТЕ ТЕОРИЙ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА

Резюме

В работе исследованы различные подходы к формированию стратегий развития региона в контексте экономических теорий роста. Новая роль региона проявляется в том, что он становится субъектом стратегического управления и стратегических целей развития. Рассмотрены подходы к определению понятий «регион» и «региональное развитие».

В статье рассматриваются современные теории регионального экономического роста. Выделяются четыре основных направления исследований: современные классические теории, теории кумулятивного роста, новые теории регионального роста и новые формы территориальной организации производства.

Ключевые слова: регион, стратегии, экономическое развитие, экономический рост, теории роста, модели экономического роста.

Korol V. S.

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

FORMATION OF REGIONAL DEVELOPMENT STRATEGY IN LIGHT OF THEORIES OF ECONOMIC GROWTH

Summary

Different approaches to strategy development for the region in the context of economic growth theories have been investigated the new role of the region appears so that it becomes the subject of strategic management and strategic development. Approaches to definitions of regions and regional development have been considered modern theories of regional growth are discussed in the article.

There are four main areas of research: the modern classic theory, the theory of cumulative growth, new theories of regional growth and new forms of territorial organization of production.

Key words: region, strategy, economic development, economic growth, growth theory, models of economic growth.

УДК 332.146(477):339.727.22

Новинюк О. В.

Львівська комерційна академія

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Здійснено групування сучасних методик оцінки інвестиційної привабливості регіонів та визначено їх переваги та недоліки. Запропоновано найбільш оптимальний підхід щодо визначення індикаторів впливу на інвестиційну привабливість регіонів через оцінку взаємозв'язку між цими чинниками та обсягом надходження прямих іноземних інвестицій в області України. Проведено огляд методів стандартизації даних та на основі обраного здійснено рейтингову оцінку інвестиційної привабливості регіонів України.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, рейтинговий метод, описовий метод, стандартизація даних, рейтингова оцінка, прями іноземні інвестиції, галузеве спрямування регіонів.

Постановка проблеми. Іноземний інвестор при прийнятті інвестиційного рішення про розміщення коштів у той чи інший регіон оцінює потенційний інвестиційний ринок. Аналіз інвестиційного середовища дає змогу визначити ступінь забезпеченості регіону об'єктивними характеристиками для здійснення інвестицій. У даному випадку оцінка інвестиційного середовища буде достатньо об'ємною та не пришвидшить прийняття інвестиційного рішення. На сьогодні не існує єдиного підходу щодо визначення рівня інвестиційної привабливості регіонів. Додається також проблема регіонального розвитку в Україні. Існуючі значні диспропорції у їх економічному та соціальному розвитку сприяли розвитку нерівномірності у рівнях інвестиційної привабливості регіонів. Тому зазначені питання потребують вирішення із застосуванням найбільш оптимальних математичних методів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми визначення інвестиційної привабливості та розрахунку рейтингів регіонів країни було присвячено низку праць таких науковців, як І. Бланк [1], Д. Стеченко [5], В. Швець [7] та ін. Однак кожна із методик має свої як позитивні, так і негативні аспекти при розрахунках та інтерпретації результатів оцінки.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогодні постає необхідність у розробці полегшеної та більш зрозумілої для іноземного інвестора комплексної оцінки інвестиційної привабливості регіонів, яка би виправляла недоліки попередніх методик та враховувала інтереси іноземного вкладника коштів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є вдосконалення методики щодо відбору та стандартизації показників, які будуть використовуватися

при подальшій розробці комплексної оцінки інвестиційної привабливості регіонів України.

Виклад основного матеріалу. Проблемою оцінки інвестиційної привабливості регіонів України багато науковців займаються довгий період. Процес збільшення диспропорцій регіонального розвитку потребує збільшення уваги щодо врегулювання даного дисбалансу. Одним із шляхів подолання цієї проблеми є розробка ефективних підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіонів країни.

Під інвестиційною привабливістю регіонів традиційно розуміють інтегровану характеристику окремих регіонів країни з точки зору інвестиційного клімату, рівня розвитку продуктивних сил, інвестиційної інфраструктури, можливостей залучення інвестиційних ресурсів та інших факторів [6]. Різноманіття методів оцінки інвестиційної привабливості змушує провести їх класифікацію за методом системи обробки даних та представленням кінцевих результатів та розділити їх на описові та рейтингові.

Описові методи представлення кінцевих результатів оцінки інвестиційної привабливості регіонів полягають у використанні опису абсолютних показників розвитку регіону, їх структури та динаміки, а також їх експертної оцінки. Такі підходи не ґрунтуються на конкретних методиках, тому їх оцінку та обґрунтування результатів можна віднести до низько ефективних. Дані методи доцільно використовувати тільки у комплексі разом із математично обґрунтованими результатами досліджень.

Рейтингові методи є більш точними, ніж описові, оскільки дозволяють охопити низку показників розвитку економіки регіонів країни та провести порівняльний аналіз. Позитивною стороною цих методів